

Bandieria Prutenorum

z Wiedzą o Społeczeństwie

Wiadomości Historyczne

Nr 3 MAJ/CZERWIEC 2010 289 (LIII) indeks 381160 CENA 16,50 ZŁ (VAT 0%)

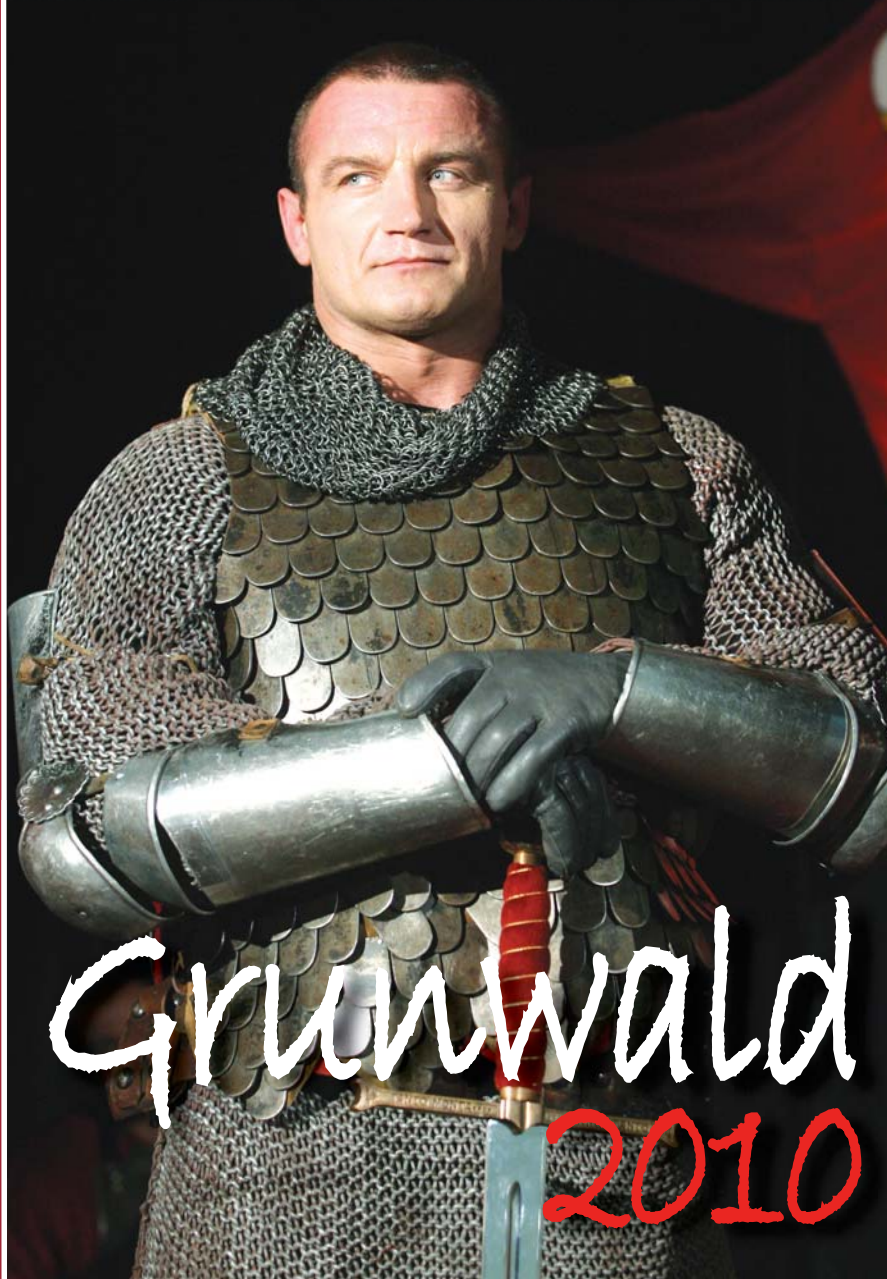
CZASOPISMO DLA NAUCZYCIELI

Po co nam Grunwald?

Malbork – otwarta księga

„Wojna litewska” zakonu niemieckiego

Lekcja z grą historyczną

Grunwald 2010

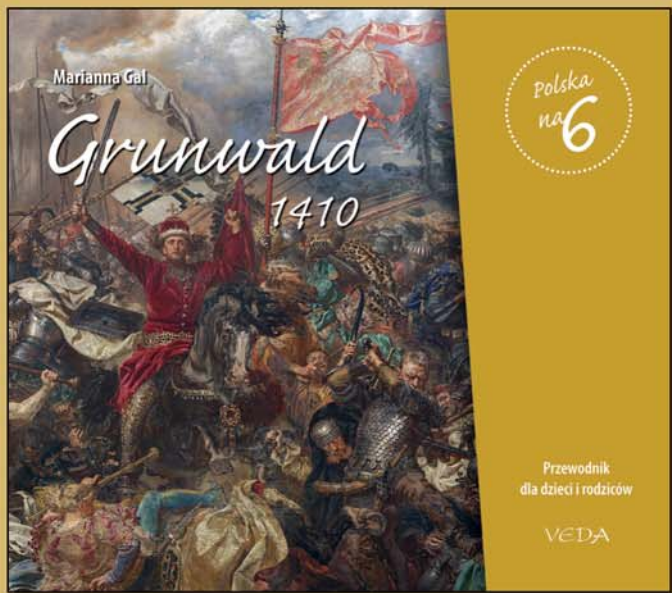
82040301005003

ISSN 0511-9162

05

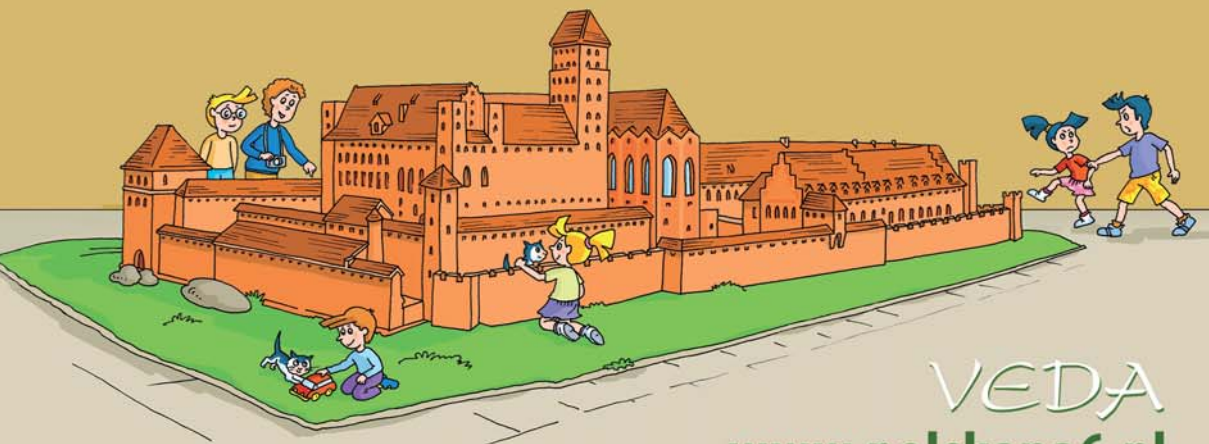
9 770511 916008

Seria *Polska na 6* przeznaczona jest dla dzieci w wieku 6–11 lat, ich rodziców, opiekunów i nauczycieli.

Książka *Grunwald 1410* pokazuje historię Polski w XV wieku w kontekście konfliktu polsko-krzyżackiego. Przygotowania do największej bitwy średniowiecznej Europy są pretekstem do pokazania życia codziennego, architektury, kultury i tradycji Polski w epoce Jagiellonów. Wraz z sympatyczną rodziną Gościmskich czytelnicy spotkają króla Władysława Jagiełłę wyruszającego na wojnę z Krzyżakami i powędrują jego śladami przez Czerwińsk i Grunwald do Malborka.

Idealna książka na nagrody

VEDA
www.polskana6.pl

Patroni
medialni

TVP 1

Qlturka.pl
dziecko i kultura

Życie
Szkoły

Wychowanie w Przedszkolu

nr 3
maj/czerwiec 2010
289 (LIV) indeks 381160
nakład 3000 egz.

Czasopisma
Pedagogiczne

CENA zł 16,50 (VAT 0%)

Komitet redakcyjny

Andrzej Chwalba, Krystyna Dyba, Wit Górczyński, Anna Kardaszewicz, Zofia Kozłowska, Stanisław Lenard, Barbara Jakubowska, Jerzy Maternicki (przewodniczący), Krzysztof Mikulski, Karol Modzelewski, Adam Suchoński, Tomasz Szarota, Janusz Tazbir, Wojciech Wrześniński, Stanisław Zając, Alojzy Zielecki

Redakcja Radosław Biskup – Toruń-Warszawa, Grzegorz Chomiczy – Kraków, Ewa Chorąży – Katowice, Danuta Konieczka-Śliwińska – Poznań, Anna Paner – Gdańsk, Stanisław Roszak – Toruń (redaktor naczelny), Ireneusz Wywiół – Warszawa (sekretarz redakcji, zastępca redaktora naczelnego)

Adres redakcji

01-194 Warszawa, ul. Młynarska 8/12,
tel. 22 244 84 73, faks 22 244 84 76
historia@raabe.com.pl

Wydawca

Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza Sp. z o.o.
ul. Młynarska 8/12, 01-194 Warszawa
tel. 22 244 84 00, faks 22 244 84 20
e-mail: raabe@raabe.com.pl
www.raabe.com.pl
NIP: 526-13-49-514
REGON: 011864960

Zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie
XII Wydział Gospodarczy KRS
KRS 0000118704
Wysokość Kapitału Zakładowego: 50.000 PLN

Prezes zarządu

Michał Włodarczyk

Dyrektor wydawniczy

Józef Szewczyk, tel. 22 244 84 70
j.szewczyk@raabe.com.pl

Dział obsługi klienta

tel. 22 244 84 11
prenumerata@raabe.com.pl

Dyrektor marketingu

Anna Gryczewska
a.gryczewska@raabe.com.pl

Kolportaż

Anna Niepiekło,
tel. 22 244 84 78, faks 22 244 84 76
a.niepieklo@raabe.com.pl

Reklama

Andrzej Idziak, tel. 22 244 84 77,
faks 22 244 84 76, kom. 0 692 277 761
reklama@raabe.com.pl

Skład i tkanie

Vega design

Druk i oprawa

Pabianickie Zakłady Graficzne SA,
95-200 Pabianice, ul. P. Skargi 40/42

Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów,
zastrzega sobie prawo formalnych zmian w treści artykułów
i nie odpowiada za treść płatnych reklam.

Wiadomości Historyczne

CZASOPISMO DLA NAUCZYCIELI

SPIS TREŚCI

RELACJE – DYSKUSJE – KONFRONTACJE

5 Krzysztof Kwiatkowski ■ „Wojna litewska” zakonu niemieckiego w XIV stuleciu w przedstawieniu Wiganda z Marburga

20 Janusz Trupinda ■ Malbork – otwarta księga

28 Ryszard Klimko ■ Po co nam Grunwald?

Z ZAGADNIEŃ DYDAKTYCZNYCH

42 Adam Suchoński ■ Próby oceny pontyfikatu Jana Pawła II na kartach zagranicznych podręczników do nauczania historii

49 Jolanta Justa ■ Jak uczyć o Grunwaldzie? Gra historyczna „Henryka von Plauena obrona Malborka” na zamku w Malborku

53 Najważniejsze wydarzenia Roku Grunwaldzkiego w Malborku

Z PÓŁKI HISTORYCZNEJ

55 Pomoce dydaktyczne Nowej Ery

58 Radosław Biskup ■ Zakon krzyżacki i jego państwo w Prusach. Subiektywny przegląd czasopism historycznych

WZBOGACAMY LEKCJE

62 Adam Szweda ■ O chorągwiach pod Grunwaldem, nie tylko krzyżackich

Okładka duże zdjęcie: Mariusz Pudzianowski jako Mariusz z Pudzianowa w inauguracji obchodów 600-lecia bitwy grunwaldzkiej na Zamku Królewskim w Warszawie. 2010 01 14. Foto PAP. Radek Pietruszka.
Małe zdjęcie – chorągiew biskupa pomezańskiego

Grunwald – 600 lat później

S

Stosunki polsko-krzyżackie to od zawsze diżurny temat maturalny. Kolejne pokolenia młodzieży przygotowującej się do egzaminu dojrzałości musiały opanować daty bitew, imiona wielkich mistrzów Zakonu, no i oczywiście nazwiska polskich dowódców, którzy stawili czoła krzyżackiej nawale. Opis i analiza rozwoju państwa zakonnego wpisana była w kontekst niemieckiego „Drang nach Osten” i cywilizowania Wschodu. Z drugiej strony w polskich podręcznikach ukazywano państwo od początków nastawione wyłącznie na podboje kosztem książąt piastowskich i Królestwa Polskiego.

Bilans tych podręcznikowych wizji w obu krajach nie wypada kozytnie. Przez lata zamiast wyjaśniać genezę sporów i prowadzić do zrozumienia zachowań i postaw ludzi średniowiecza dydaktyka szkolna umacniała negatywne stereotypy i budowała czarną bądź białą legendę krzyżacką. W zależności od kraju i koniunktury politycznej.

Numer grunwaldzki „Wiadomości Historycznych”, jaki oddajemy dzisiaj w Państwa ręce z pewnością nie zburzy od razu tradycyjnych opinii o stosunkach polsko – krzyżackich. Warto jednak pokusić się o wprowadzenie do treści edukacyjnych wielu nowych ustaleń faktograficznych, jak i nowych interpretacji.

Janusz Trupinda analizując funkcje zamku w Malborku, odpowiada na pytania: czym był krzyżacki konwent, kiedy Malbork stał się stolicą państwa, a nawet – o miejsce ukrycia skarbu. Zamek to, jak słusznie podkreśla autor, prawdziwa otwarta księga, z której wybiórczo otwieramy tylko niektóre strony. Warto więc rozpocząć systematyczną lekturę całej książki.

Adam Szweda przypomina Banderię Pruthenorum Jana Długosza. Symbolika chorągwi krzyżackich pieczołowicie odtworzona przez historyka stwarza okazję do wykorzystania na lekcji „gotowych” źródeł ikonograficznych

Od źródeł historycznych przechodzimy do tekstów kultury powstałych w wieku XX. Ryszard Klimko ukazuje nam interpretacje i wizje artystyczne inspirowane bitwą pod Grunwaldem. Krzyżacy okazali się znakomitą pożywką dla popkultury – od filmu, poprzez komiks do reklamy.

Znakiem czasu i dowodem na zmieniające się w dydaktyce podejście do problemu krzyżackiego jest propozycja Jolanty Justy z Działu Edukacyjnego Muzeum w Malborku. Gra edukacyjna – obrona Malborka przez Henryka von Plauena – przynosi bowiem nie tylko wiadomości nt. sytuacji politycznej w 1410 r., ale przede wszystkim angażuje młodzież z Polski, Niemiec, Litwy, pozwalając zrozumieć epokę historyczną i jej bohaterów.

Na koniec warto zapoznać się z ofertą wydawnictw rocznikowych. Na półce historycznej Radosław Biskup odnalazł tym razem kilka ciekawych czasopism naukowych. Choć dostępne jedynie w bibliotekach uniwersyteckich, wynagrodzą trud poszukiwań.

Stanisław Roszak